

GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ DERGİSİ

Gümüşhane University Journal of Science and Technology Institute

ISSN XXXX-YYYY

CİLT/VOLUME: 1

SAYI/NUMBER: 1

YIL/YEAR: 2011

GÜMÜŞHANE
ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ
ENSTİTÜSÜ YAYINI

PUBLISHED BY
GÜMÜŞHANE
UNIVERSITY
SCIENCE AND
TECHNOLOGY
INSTITUTE

Gümüşhane Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi

Published by Gümüşhane University Science and Technology Institute

Cilt/Volume: 1 Sayı/Number: 1 Yıl/Year: 2011

Altı ayda bir yayınlanır/ Published twice a year

ISSN XXXX-YYYY

Sahibi/Owner

Gümüşhane Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Adına

On the behalf of Gümüşhane University Science and Technology Institute

Doç. Dr. Temel BAYRAK

<p>Baş Editör/Editor-in Chief Yrd. Doç. Dr. Cemalettin BALTACI Gümüşhane Üniversitesi/Gümüşhane University</p> <p>Yönetim Yeri/ Place of Management Adres/Address</p> <p>Gümüşhane University Science and Technology Institute Bağlarbaşı Mahallesi 29100 Gümüşhane/TURKEY</p> <p>Tel: (+90) 456 233 75 36 Faks: (+90) 456 233 74 27</p> <p>URL:http://fbe.gumushane.edu.tr/gufbedergi.htm</p> <p>E-mail:gufbed@gumushane.edu.tr</p> <p>Yayın Türü/ Publication Type</p> <p>Yaygın süreli ve hakemli/ Common term and refereed</p> <p>Basım Yeri / Printig Hause</p> <p>Gümüşhane University Science and Technology Institute Bağlarbaşı Mahallesi 29100 Gümüşhane/TURKEY</p> <p>Yayın Tarihi/ Publication Date 20.01.2011</p>	<p>Editörler/Editorial Board</p> <p>Doç. Dr. Temel BAYRAK Doç. Dr. İbrahim KALAYCI Öğr. Gör. İbrahim ASRİ</p> <p>Danışma Kurulu/Advisory Board</p> <p>Doç. Dr. Atakan AKSOY, İnşaat Mühendisliği Doç. Dr. Orhan KARSLI, Jeoloji Mühendisliği Doç. Dr. Temel BAYRAK, Harita Mühendisliği Yrd. Doç. Dr. Haydar KÜÇÜK, Makine Mühendisliği Yrd. Doç. Dr. Musa KARAALP, Gıda Mühendisliği Yrd. Doç. Dr. Nafiz MADEN, Jeofizik Mühendisliği Yrd. Doç. Dr. Serkan ÖZTÜRK, Yazılım Mühendisliği</p> <p>Hakemli bir dergi olan Gümüşhane Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü dergisi yılda iki kez online olarak yayınlanmaktadır. Akademik usullere uygun atıf yapmak suretiyle Dergide yapılan çalışmalardan yararlanılabilir. Bu dergide yayınlanan çalışmaların bütün sorumluluğu yazarlara aittir.</p>
---	--

İçindekiler/Content

EROĞLU H, AYDIN M; <i>Harmoniklerin Yoğun Olduğu Bir Elektrik Dağıtım Şebekesinin Modellenmesi</i>	1-17
ALTUNSOY F, KILIÇ A.Y; <i>Orta Karadeniz Bölgesi Tabanidae (Diptera: Insecta) Faunası'na Katkılar</i>	18-26
ALTUNSOY F, KILIÇ A.Y; <i>Doğu Karadeniz Bölgesi Tabanidae (Diptera: Insecta) Faunası</i>	27-39
SARAÇOĞLU O, KALKIŞIM Ö, ÇEKİÇ Ç, ÖZGEN M; <i>Modifiye Atmosfer Sisteminde 'Yomra' Elmasının Muhafaza Performansının 'Granny Smith' Elması İle Karşılaştırılması</i>	40-46
YILDIZ O, ALİYAZICIOĞLU R, ŞAHİN H, AYDIN Ö, KOLAYLI S; <i>Ak dut (Morus alba) Pekmezi, Pestili ve Kömesinin Üretim Metotları</i>	47-56
SÜMBÜL H; <i>Termoelektrikli Taşınabilir Bir Soğutucu Tasarımı</i>	57-67
SÜMBÜL H; <i>Verem ve Benzer Hastalıkların Teşhisi İçin Minimumlaştırma Metodu ile Bir Bulanık Mantık Sistem Tasarımı</i>	68-76
KOÇAN N, ATEŞ O; <i>Yapılaşmanın Kıyı Silüetine Etkisi: Bartın-İnkumu Örneğinde Değerlendirme</i>	77-89
KOÇAN N; <i>Mudurnu (Bolu) ve Yakın Çevresi Peyzaj Özelliklerinin Ekoturizm Kapsamında İrdelenmesi</i>	90-101
BAHAR B; <i>Farklı çevrelerde yetiştirilen ekmeklik ve makarnalık buğday genotiplerinde stoma sayısı değişimleri</i>	102-111

Yapılaşmanın Görsel Yönden Kıyı Peyzajına Etkisi: Bartın-İnkumu Örneğinde Değerlendirme

Nurhan KOÇAN¹, Oğuz ATEŞ²

¹Ege Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü-İzmir
²Bartın Üniversitesi, Orman Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü-Bartın

Geliş tarihi/Received 29.11.2010

Düzeltilerek geliş tarihi/Received in revised form 01.01.2011

Kabul tarihi/Accepted 10.01.2011

Özet

İnsanların yoğun kent ortamından uzaklaşma ve ikinci bir konut sahibi olma isteği ile turistik bölgelerdeki kıyılarda yapılaşmalar her geçen gün artmaktadır. Birçok rekreasyonel faaliyete olanak sağlayan kıyı alanlarında doğal ve kültürel peyzaj değerlerine uygun olmayan kontrolsüz yapılaşma, kıyı alanlarının fiziksel ve görsel yönden olumsuz etkilenmesine neden olmaktadır. İnkumu Bartın İli'ne 14 km uzaklıkta bulunan turizm açısından ilgi çekici bir bölgedir. Bu çalışmada İnkumu kıyı şeridindeki yapılaşmanın kıyı üzerindeki görsel etkileri incelenmiş ve yapı cephelerine yönelik çözüm önerileri getirilmiştir.

Anahtar Sözcükler: *Kıyı alanları, yapılaşma, Bartın-İnkumu*

Effect of structuring the visual aspects of coastal landscape: Bartın-Inkumu Example Reviews

Abstract

Dense urban environment, moving away from the people and the desire to have a second home and tourism in coastal areas is increasing day by day constructions. Providing recreational activities in many coastal areas not suitable for natural and cultural landscape values of the uncontrolled building, coastal areas is caused by negative effects on physical and visual aspects. Inkumu located 14 km away from Bartın Province is a region in terms of tourism attractions. This study examined visual effects on the skylines of the coastal construction coastal Inkumu and building facades have been proposals for the solution.

Key Words: *Coastal areas, construction, Bartın-Inkumu*

*Corresponding author/ Yazışmalardan sorumlu yazar; nurhankocan@myinet.com, Tel: +90 (232) 311 10 10

1. Giriş

Uygarlık tarihi boyunca insanlar, etkileşim içinde buldukları çevre bütününde kentsel veya kırsal farklı yaşam ortamları oluşturmuşlardır. Yaşam biçimindeki farklılıklar, kültürel çevre ve bileşenlerine yansımış bu ilişkiler çerçevesinde yerleşim alanları insanların gereksinimleri ve algılarının zenginliğine bağlı olarak görsel bir değer kazanmıştır.

Kıyıların sağladığı elverişli yaşam olanakları, ulaşım, ticaret gibi ekonomik ve dinlenme, eğlenme gibi kültürel işlevler için uygun bir konum oluşturmaları kıyıların önemini artırmış, kıyı mekanları tarihin her döneminde insanlar tarafından en çok tercih edilen yerler olmuştur. Özellikle son yıllarda turizm ve rekreasyon faaliyetleri ve taleplerine bağlı olarak kıyılar çekim merkezi durumuna gelmiş ve yapılaşmanın nitel ve nicel yönden baskısı altında kıyı estetiği ve görsel kalitesi zarara uğramıştır. Kıyı konutlarının iyi bir yatırım aracı olarak görülmesiyle mülkiyetlerinin kıyılara yönlendirilmesi sonucunda kıyılar kent görünümüne dönüşmüştür.

Kıyı mekanı peyzaj açısından renk, ölçek, doku gibi özellikleriyle insanlar üzerinde yaptığı duygusal etkiler bakımından önem kazanmıştır. Kıyı alanlarının fiziki planlaması yapılırken toplum gereksinimlerinin doğal potansiyel ile dengelenmesi, kıyı kimliğini ve kültürünü ön plana çıkaran, yerleşimde bütünlüğü sağlayan tasarım kararlarıyla yaklaşmak gerekmektedir.

Çalışmada İnkumu kıyı alanında görülen yapılaşmanın peyzaj üzerindeki görsel etkileri irdelenmiştir. Konu ile ilgili olarak mevcut durum ve sorunlara yönelik tespitler yapılmış, alan görsel açıdan değerlendirilmiş ve öneriler sunulmuştur.

1.1 Kıyı Yerleşimlerindeki Yapılaşmanın Doğal Peyzaj ve Görsel Kalite Üzerine Etkisi

Yapılar genellikle dıştan algılanan değerleri olan kütlesi ve yüzeyleriyle biçim, renk, doku, malzeme vb. özellikleriyle ayrıntı ölçeğinde ifade bulurlar. Yerleşim alanlarında mimari kitlelerin birbirine uyumlu şekilde bağlanmasını sağlamak, sert çizgileri ve kontrolsüz görünüşleri yumuşatmak kentin görsel kalitesi üzerine etki eden en önemli unsurlar olmaktadır.

Kıyı yerleşimlerindeki pek çok yapıda mimari ve dış mekan öğelerinin kullanımı insanların beklentileri ve ticari kaygılar ile ortaya çıkmaktadır [2]. Yerleşim alanları kurulurken doğal ve kültürel peyzaj değerlerinin göz ardı edilip çevreye bütün olarak bakılmaması çevrenin fiziksel ve görsel yapısında ciddi kayıplara neden olmaktadır [1]. Özellikle denizden görsel anlamda da yararlanmak ve daha iyi bir manzaraya sahip olmak için yapılar denize paralel olarak konumlanmaktadır. Ancak deniz nemi, güneş ve rüzgarın etkisiyle yıpranıp dış görünümü bozulan yapılar kıyıların görsel kalitesini azaltmaktadır.

Ayrıca turizmin sosyal, kültürel ve ekonomik yapısında meydana gelen değişimler turistik açıdan gelişen bölgelerin çevre karakterini etkilemektedir [7]. Turistler yapılaşmanın az olduğu, beton yığını haline gelmemiş doğal ve sakin alanları tercih etmektedirler.

Ancak kıyı alanlarında taşıma kapasitesinin üzerindeki kullanımlar ve yanlış yapılaşmalar kıyı alanlarının doğal görünümünü, yerleşimin kendine özgü karakterini ve estetiğini bozarak görsel sorunlar meydana getirmektedirler [2].

Kıyı alanlarında hızlı ve düzensiz yapılaşma sonucunda kontrolsüz büyüme ile plansız yerleşimin önüne geçilememektedir [6]. Monoton ve sıkışık yapılaşma, binaların tekdüzeliği, dış cephelerdeki karmaşa, renk uyumsuzluğu, yanlış malzeme seçimleri, yöresel mimari anlayışının göz ardı edilmesi, konutların genelde çok katlı olması veya geniş arazi tüketmesi ile yeşil alan azlığı gibi faktörler doğal manzarayı olumsuz yönde etkileyerek görsel kirlilik yaratmaktadır [4]. Oysa yapısal çevrenin algılanması çevre kalitesinin artırılmasında önemli bir rol oynamaktadır.

1.2 Kıyı Yerleşimlerine İlişkin Yasal ve Yönetmelik Boyuttaki Kararların Çevreye Etkisi

Ülkemiz kıyılarının fiziksel oluşumuna şekil veren yasal ve yönetmelik boyuttaki yanlış alınmış kararlar, kıyı alanlarının konutlarla çevrelenmesine neden olmuştur. Kıyıya yönelik kanunların 1980’li yıllardan sonra çıkarılmasının hız kazanması ve kıyı konutlarının yapımına kısmen de olsa sınırlandırmalar getirmesi olumlu bir gelişme olmakla birlikte, kanunların uygulanmasında çıkan sorunlar ve çelişkiler, mevcut kanunların tam olarak uygulanamaması gibi nedenler kıyıdaki konutların sayıca ve çevreye zarar verecek ölçüde artışına neden olmuştur [1]. Özellikle 1980’li yıllardan sonra ülkemizde, kıyı turizmi teşvik edilmiştir. Bu süreçle birlikte birçok kıyı alanı yapılaşma, doğal ve görsel kirlenme sorunu ile baş başa bırakılmıştır [4].

Kıyıların korunması amacıyla kıyıya yönelik kanun ilk kez 1984 yılında çıkarılmış ancak kamu yararı ilkesiyle çeliştiği gerekçesiyle 1986 yılında iptal edilmiştir. Kıyıya ilişkin 3621 sayılı yeni kanun ise ancak 04.04.1990 tarihinde çıkarılmıştır ve bu kanunla sahil şeridi “100 metre” genişliğinde olarak belirlenmiştir. Dolayısıyla yapılaşmaların 100 metreden sonra başlatılacağı kabul görmüştür. Ancak ilk gerçek anlamda kıyı konutlarının görülmeye başlandığı 1950’li yıllardan 1990’lı yıllara gelinceye kadar konutlar kıyılarda herhangi bir mesafe gözetilmeksizin yerlerini almıştır. Bunun sonucunda da, 1982 Anayasasının 43. maddesinde geçen “deniz, göl ve akarsu kıyılarıyla, deniz ve göllerin kıyılarını çevreleyen sahil şeritlerinden yararlanmada öncelikle kamu yararı gözetilir” ilkesi, “kıyı konut sahiplerinin kullanımı ölçüsünde kısıtlanmaktadır” [4] şeklini almıştır.

17.04.1990 tarih, 20495 sayılı resmi gazetede yayımlanan 3621 sayılı Kıyı Kanunu ve bu kanunun uygulanmasına dair 03.08.1990 tarih 20594 sayılı resmi gazetede yayımlanan “Uygulama Yönetmeliği”nin amacı; deniz, tabii ve suni göl ve akarsu kıyıları ile bu yerlerin etkisinde olan ve devamı niteliğinde bulunan sahil şeritlerinin, doğal ve kültürel özelliklerini gözeterek koruma ve toplum yararlanmasına açma, kamu yararına kullanma esaslarını tespit etmek olup deniz, tabii ve suni göller ve akarsu kıyıları ile deniz ve göllerin kıyılarını çevreleyen sahil şeritlerine ait düzenlemeleri ve bu yerlerden kamu yararına yararlanma olanak ve şartlarına ait esasları kapsamaktadır. Bu kanun, kıyı bölgelerinin açık ve kesin bir tanımını yapmak, bu bölgelerin kullanımına ilişkin yöntemlerle korunmasına yönelik araçları belirtmek, kıyı bölgelerinde yapılabilecek fiziksel değişikliklere ilişkin sınırları saptamak konusunda önemli bir adımdır [3].

2. Materyal ve Yöntem

Batı Karadeniz Bölgesi'nde Bartın İli'ne bağlı İnkumu Beldesi çalışma alanı olarak seçilmiştir. İnkumu'nda yapılaşmadan dolayı bozulan kıyının görünümünü tespit etmeyi ve görsel kirliliğe neden olan etmenleri saptayarak çözüm önerileri getirmeyi amaçlayan bu çalışmanın ana materyali İnkumu kıyısındaki yapılardır. Bu materyalin incelenmesinde yardımcı materyal olarak araştırma alanından çekilen fotoğraflar, Bartın Belediyesi'nden alınan 1/1000 ölçekli İnkumu İmar Paftaları, "Google Earth" programından alınan uydu fotoğrafları kullanılmıştır.

Çalışmada daha önce yapılmış araştırmalar taranmış, kuramsal bilgiler ve alana ait veriler toplanmıştır. Araştırma alanından fotoğraflar çekilmiş ve tespitler yapılmıştır. Bartın Belediyesi'nden alınan imar paftaları ve "Google Earth" programından alınan uydu görüntüleri "Autocad 2004" programında karşılaştırılarak güncel imar paftası oluşturulmuştur. Çalışma alanından çekilen fotoğraflar "Photoshop" programında aynı kod seviyesine indirgenerek mevcut silüet oluşturulmuştur. Elde edilen silüet incelenerek sorunlar tespit edilmiş ve Autocad programında öneri silüet geliştirilmiştir.

3. Bulgular

3.1 Araştırma Alanının Doğal ve Kültürel Peyzaj Özellikleri

3.1.1 Doğal Çevre Özellikleri

Bartın İli, Batı Karadeniz Bölgesi'nin, 41°53' kuzey enlemi ile 32°45' doğu boylamı arasında yer alır. İnkumu Bartın İli'ne 14 km mesafede olup, 5 km kıyı şeridinde sahiptir (Şekil 1, 2).

Şekil 1. Bartın İli'nin Türkiye'deki konumu ve İnkumu Beldesi [9]

Şekil 2. İnkumu yerleşiminden görünüm

Bartın İli yıllık yağış tutarı; 1000 mm³-1200 mm³'tür. Nisbi nem oranı %80 düzeyindedir. Rüzgar genelde güneydoğu ve kuzeybatı yönlerinden ortalama 2.4 m/sn hızla esmektedir. Bartın'da en sıcak ay; ortalama 23 C° sıcaklık ile Temmuz ayıdır. Toplam açık günler sayısı; 225'tir [8].

Bartın'daki ormanlık alanlar, bitki ve ağaç türü zenginlikleri ile yaban hayvanları yönünden ilginç ve zengin ormanlık alanlardandır [8]. Kastamonu ve Bartın İl sınırları içinde bulunan Küre Dağları'nın batı kesimi Kastamonu-Bartın-Küre Dağları Milli Parkı olarak kabul edilmiştir. Bu olgu bölgede turizm potansiyelinin artmasına olanak sağlamıştır. Bartın Irmağı üzerinde Karadeniz'den kente kadar ulaşım yapılabilmekte ve ırmak İnkumu'na ulaşmaktadır. Suyoluyla gelen turistler ilk olarak denizden İnkumu'nun yapıları ve görünümüyle karşılaşmaktadır.

İnkumu'nun sahil boyunca 600 m. yüksekliğe kadar olan alanının karakteristik ağaçları; Meşe (*Quercus* sp.), Kayın (*Fagus* sp.) ve Gürgen (*Carpinus* sp.)'dir. Sahilden içeride ve 1500 m. den yüksek kesimlerde; Kayın (*Fagus* sp.), Kestane (*Castanea* sp.), Gökmar (*Abies* sp.) ve Çam (*Pinus* sp.), sahil şeridinde de Ceviz (*Juglans* sp.), Kestane (*Castanea* sp.) ve Fındık (*Coryllus* sp.) plantasyonları yaygındır [8].

3.1.2 Kültürel Çevre Özellikleri

Antik çağda, Parthenios adı verilen Bartın Irmağı'nın kenarında kurulan Bartın Kenti tarihi "Paphlagonia" bölgesindeki antik kentler içindedir. Bartın, 3000 yıllık geçmişinden günümüze taşıdığı seçkin tarihi, kültürel ve folklorik değerleri ile olağanüstü güzellikler sergilemektedir. Doğal turizm kaynaklarıyla önemli bir cazibeye sahip olan İnkumu Bartın'ın kıyı beldesidir [8].

Bartın İli'nin nüfusu 2000 yılı sayımlarına göre 184178'dir [8]. İstanbul ve Ankara gibi büyük kentlerden sıkılan insanlar yaz tatillerini ve hafta sonlarını geçirmek için İnkumu'nu tercih etmektedir. Son yıllarda bölgeye olan yoğun talep İnkumu'nu turizme yönelik yatırım amaçlı bir bölge konumuna getirmiştir. Bunun sonucunda kıyıda büyük ölçüde ikinci konut yapılaşması devam etmekte ve yaz aylarında bölgenin nüfusu katlanarak artmaktadır. Bölge 1980'li yıllardan sonra başlayan denetimsiz yapılaşma ile doğal ve kültürel çevre değerlerine uymayan teknik altyapıdan yoksun kimliksiz bir gelişme sürecine girmiştir. Kıyı kimliğinin bozulması yerleşim alanının doğal ve kültürel peyzajını olumsuz şekilde etkilemektedir.

İnkumu kıyı alanı; kıyı ve plaj şeridi, yapılı çevre ve yapılı çevrenin gerisindeki kayalık tepe olmak üzere üç temel alandan oluşmaktadır. İnkumu'nda kıyı gerisindeki topografyanın yerleşime elverişsiz olmasından dolayı kıyı yoğun yapılaşmayla karşı karşıya kalmıştır. Kıyı şeridinde 1980'li yıllarda birkaç bina varken günümüzde çok sayıda yapı inşa edilmiş durumdadır (Şekil 3, 4).

Şekil 3. İnkümu'nun 1980'li yıllardaki görünümü [8]

Şekil 4. İnkümu'nun günümüzdeki görünümü

Kıyı şeridinde yöre mimarisinin izlerini taşımayan, farklı mimari tarzda inşa edilmiş yapılar göze çarpmaktadır. Yerleşim alanının doğal imajının ve mimari karakterinin korunması göz ardı edilmektedir [5]. Mevcut yapıların gereksinimler doğrultusunda oluşturulan yapısal ve fonksiyonel özellikleri görsel birliği sağlayamamakta böylece görsel kaliteyi olumsuz etkilemektedir. Yapıların malzeme tür ve renkleri, bina kat yükseklikleri, çatı ve saçak biçimleri, teras ve balkon gibi plan ve cephe tipleri birbirinden farklılık göstermektedir [2]. Ayrıca kıyıda konaklama, yeme-içme, eğlenme ve dinlenme gibi ticari mekanların birbirinden farklı mekan kullanım şekilleri, reklam panoları ve donatı öğelerinin çevreyle ve birbirleriyle uyumsuz kullanımı da görsel kaliteyi etkileyen etmenler arasında yer almaktadır.

İnkümu'ndaki yapılar genellikle dört katlıdır. Birbirleriyle yakın konumlanmış sınır yapılarında farklı kat yükseklikleri yer almakta bu farklılık görsel algılamada ve kent silüetinde ikilem yaratmaktadır.

Yapı adalarının bölünmesiyle oluşan mekan parçalanması ve yapıların kıyı boyunca şeritsel büyümesi ile fazla arazi tüketmesi gibi faktörler de görsel kirlilik yaratmaktadır [5]. İnkümu kıyı yerleşimindeki yapılar yılın ortalama sekiz ayını boş geçirmektedir. Bu durum kıyının boş yere binalarla dolmasına ve doğal çevrenin bozulmasına neden olmaktadır.

3.2 Araştırma Alanının Görünümünde Karşılaşılan Sorunlar

3.2.1 Yapıların Dış Cephe Boyalarından Kaynaklanan Sorunlar

Yerleşim alanlarındaki yapı ve donatı elemanlarının fiziksel özellikleri dışında renkleriyle de bir bütün oluşturması, yan yana konumlanan pek çok yapı ve donatının uyum içinde olması yerleşim alanına kimlik kazandırır. Renk unsuru bütün olarak düşünülmediğinde renk kirliliği olarak adlandırılan görsel kirlilik oluşmaktadır [7].

İnkümu'nda yapıların dış cephe boyalarının gelişigüzel seçildiği, yıpranan binalara onarım yapılmadığı ve renklerinin birbirleriyle uyumsuz olduğu görülmektedir. Birkaç yapı hariç dış cephe kaplaması görülmemektedir. Birbirleriyle uyumsuz renkler ve yıpranmış bina cephe boya renkleri kötü görünüm oluşturarak silüeti bozmakta ve görsel kalite üstünde olumsuz etki yaratmaktadır (Şekil 5 a,b).

Şekil 5 a,b. İnkumu’nda cephe boyalarından kaynaklanan görsel yönden olumsuz etki yaratan görünüşler

3.2.2 Uyumsuz Kapı ve Pencere Malzemesi Seçiminden Kaynaklanan Sorunlar

Araştırma alanı incelendiğinde pek çok yapıda deniz manzarasından daha fazla yararlanabilmek için çok sayıda, büyük, orantısız, uyumsuz kapı ve pencere doğraması kullanıldığı görülmüştür. Bu durum yapıların birbirleriyle uyumunu bozmakta, boşluk-doluluk oranını bozarak görsel kaliteyi olumsuz etkilemektedir. Daha fazla kapalı-gölgeli mekan kazanmak amacıyla farklı malzeme türü ve renkten örtülen balkonlar da yapılarda kitle boşluk oranlarını bozmakta uyumsuz gölgelendirme elemanları görünümü olumsuz etkilemektedir. Ayrıca bahçe duvarı ve parmaklık gibi unsurlar düzenli kullanılmadığında olumsuz görünüm meydana getirmektedir (Şekil 6 a,b).

Şekil 6 a,b. İnkumu’nda farklı malzeme seçiminden kaynaklanan görsel yönden olumsuz etki yaratan görünüşler

3.2.3 Binalar Arası Uyumsuz Kat Sayılarından Kaynaklanan Sorunlar

Araştırma alanı incelendiğinde yan yana konumlanan binalar arasında kat sayıları açısından uyumsuzluklar bulunduğu görülmüştür. Yerleşim alanının genelinde kat sayıları açısından bir standart bulunmamaktadır. Yapıların kat sayıları arasındaki farklılıklar görsel kalite üzerinde olumsuz etkiler

oluşturmaktadır. Bu olumsuz etkiler yerleşim genelinde kıyı görünümünü olumsuz yönde etkilemektedir (Şekil 7 a,b).

Şekil 7 a,b. İnküme’nde binaların kat sayı farklarından kaynaklanan görsel yönden olumsuz etki yaratan görünüm

3.2.4 Araştırma Alanındaki Reklam Panolarından Kaynaklanan Sorunlar

İnsanların oluşturduğu yapıyı tanımlamak için çevreyi bütün olarak değerlendirmek gerekir. Çevre bütünü oluşturulan parçaların her birinin görüntü ve konumu bütünüün özelliği ve kimliği üzerinde etken olmaktadır. Yapıların formu, biçimi, malzemesi, oranı, dokusu, simgesel durumu gibi açılardan oluşturduğu özgün görsel etki bu nedenle ayrı bir önem taşımaktadır.

Araştırma alanı incelendiğinde reklam panolarının pek çok binayı perdelediği, renk ve malzeme uyumu bulunmadığından kötü görünüm oluşturduğu görülmektedir. Büyük, karışık renkli ve aydınlatmalı reklam panoları ile bez afişler görsel kaliteyi olumsuz etkilemektedir. Panoların aşırı aydınlatılmaları gece görünümünde problemler yaratırken, renkleri ve büyüklükleri gündüz silüetini etkilemektedir (Şekil 8 a,b).

Şekil 8 a,b. İnküme’nde reklam panolarından kaynaklanan görsel yönden olumsuz etki yaratan görünüm

4. Sonuç ve Öneriler

Kıyılar kanunlarının yetersiz olması, yerel yönetimlerin uygulamadaki yanlışları nedeniyle doğal ve kültürel kaynaklarını dengeli kullanamamakta, bu durum uzun süreçte ciddi kayıplara neden olmaktadır. Kıyı alanlarının etkin bir şekilde yönetimi için kıyı planlama ve tasarımları gerekli olmaktadır. Kıyı alanlarında kaynakları koruma ve potansiyel kullanım seçeneklerini değerlendirme gibi alanın kimliğini ve sürekliliğini sağlama yolundaki kararlar çevresel ve görsel etki değerlendirmeleriyle peyzaj öğelerinin birbirleriyle ilişkilendirilmelerini gerektirmektedir. Bunun için başta halk bilinci olmak üzere iyi bir denetim sisteminin iyi kurulması gerekli olmaktadır.

İnkumu kıyı şeridindeki yapılara yeni bir kimlik ve farklılık kazandırmak için biçim değişimi ve tasarım yaklaşımlarına ihtiyaç duyulmuştur. Bu bilgiler ışığında oluşturulan mevcut siluet, öneri siluet ve kitle boşluk oranları 6 bölümde gösterilmiştir. Siluete giren yapılar İnkumu yerleşiminin girişinde sağ taraftan başlayıp sol tarafa doğru numaralandırılmıştır. Yapılar bu sıraya göre incelenmiştir. İncelenen 99 yapının görsel sorunları tespit edilmiş ve çözüm önerileri getirilmiştir.

1. Bölge

Şekil 9'da görüldüğü gibi 1. bölgede genellikle çok katlı binalar bulunmaktadır. 1. bölge için çözüm önerileri şunlardır;

- 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 14, 15 ve 16 numaralı yapılara beyaz veya beyaza yakın açık, pastel tonlarda dış cephe boyası veya dış cephe kaplaması önerilmektedir.
- 1, 2, 3, 7, 8, 9, 13, 15 ve 16 numaralı yapılara uygun büyüklükte, birbirleriyle uyumlu ve uygun malzemeden pencere ve kapı doğraması önerilmektedir.
- 6, 7, 11 ve 12 numaralı yapıların reklam panolarını kaldırmaları önerilmektedir.
- 4, 5 ve 14 numaralı yapıların diğer yapılar yanında çok küçük kaldığı ve silueti bozduğu görülmüştür. Bu yapıların kat sayılarının artırılması önerilmektedir.

Şekil 9. 1. Bölgeye ait mevcut görünüm ile öneri görünüm

Şekil 10. 2. Bölgeye ait mevcut görünümle öneri görünümle karşılaştırılması

2. Bölge

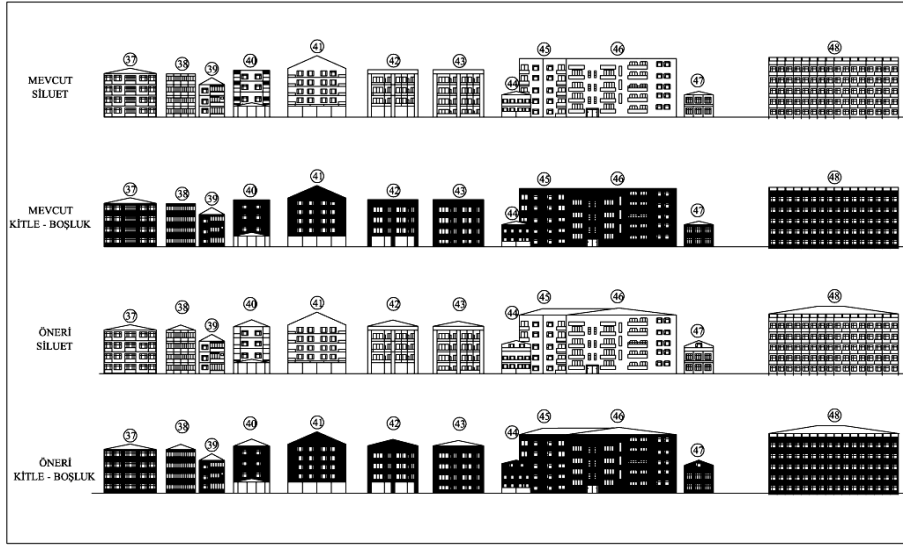
Şekil 10'da görüldüğü gibi 2. bölgede genellikle çok katlı binalar ve yoğun bir yapılaşma bulunmaktadır. 2. bölge için çözüm önerileri şunlardır;

- 18, 19, 21, 22, 23, 28, 30, 33 ve 36 numaralı yapılara beyaz veya beyaza yakın açık, pastel tonlarda dış cephe boyası veya dış cephe kaplaması önerilmektedir.
- 21, 22, 23, 29, 30, 31, 32, 33, 35 ve 36 numaralı yapılara uygun büyüklükte, birbirleriyle uyumlu ve uygun malzemeden pencere ve kapı doğraması önerilmektedir.
- 19, 26 ve 36 numaralı yapıların reklam panolarını kaldırmaları önerilmektedir.
- 17 numaralı yapının diğer yapılar yanında çok küçük kaldığı ve silueti bozduğu görülmüştür. Bu yapıların kat sayısının bir kat artırılması önerilmektedir.
- 35 numaralı yapının çatısının bulunmaması diğer yapılarla olan uyumu bozmaktadır. Bu yapıya çatı önerilmektedir.

3. Bölge

Şekil 11'de görüldüğü gibi 3. bölgede genellikle çok katlı binalar bulunmaktadır. 3. bölge için çözüm önerileri şunlardır;

- 38, 40, 45 ve 46 numaralı yapılara beyaz veya beyaza yakın açık, pastel tonlarda dış cephe boyası veya dış cephe kaplaması önerilmektedir.
- 37, 38, 40, 45 ve 46 numaralı yapılara uygun büyüklükte, birbirleriyle uyumlu ve uygun malzemeden pencere ve kapı doğraması önerilmektedir.
- 41 numaralı yapının reklam panolarını kaldırması önerilmektedir.
- 44 ve 47 numaralı yapıların diğer yapılar yanında çok küçük kaldığı, silueti bozduğu görülmüştür. Bu yapıların kat sayılarının artırılması önerilmektedir.
- 42, 43, 45 ve 46 numaralı yapıların çatılarının olmaması diğer yapılarla olan uyumu bozmaktadır. Bu nedenle bu yapılara çatı önerilmektedir.

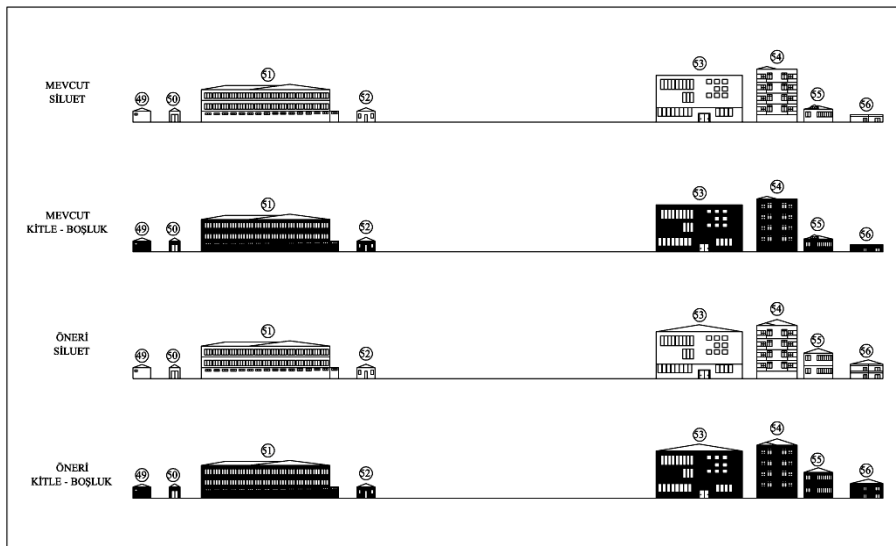

Şekil 11. 3. Bölgeye ait mevcut görünüm ile öneri görünüm

4. Bölge

Şekil 12’de görüldüğü gibi 4. bölgede pek fazla yapı bulunmamaktadır. 4. bölge için çözüm önerileri şunlardır;

- 51, 53 ve 54 numaralı yapılara beyaz veya beyaza yakın açık, pastel tonlarda dış cephe boyası veya dış cephe kaplaması önerilmektedir.
 - 53 numaralı yapıya uygun büyüklükte, birbirleriyle uyumlu ve uygun malzemeden pencere ve kapı doğraması önerilmektedir.
 - 54 numaralı yapının reklam panolarını kaldırması önerilmektedir.
 - 56 numaralı yapının olduğu yere İnkumu’nu simgeleyen heykel konulması önerilmektedir.
- Böylece girişin vurgulanması düşünülmektedir.

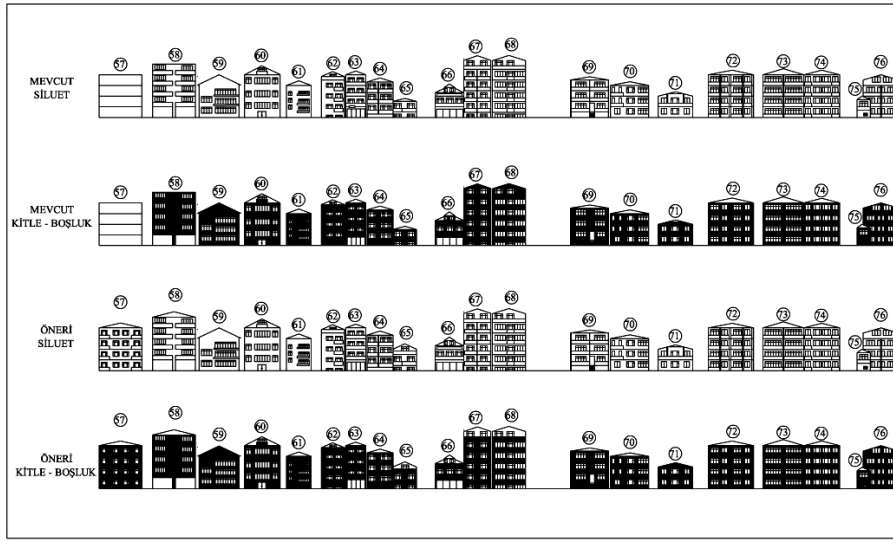

Şekil 12. 4. Bölgeye ait mevcut görünüm ile öneri görünüm

5. Bölge

Şekil 13'te görüldüğü gibi 5. bölgede genellikle çok katlı binalar ve yoğun bir yapılaşma bulunmaktadır. 5. bölge için çözüm önerileri şunlardır;

- 58, 59, 61, 64, 67, 73, 74 ve 76 numaralı yapılara beyaz veya beyaza yakın açık, pastel tonlarda dış cephe boyası veya dış cephe kaplaması önerilmektedir.
- 58, 61, 64, 68, 73 ve 74 numaralı yapılara uygun büyüklükte, birbirleriyle uyumlu ve uygun malzemeden pencere ve kapı doğraması önerilmektedir.
- 63 ve 66 numaralı yapıların reklam panoları genel görünüme uygun değildir. Bu panoların kaldırılması önerilmektedir.
- 65 numaralı yapının diğer yapılar yanında çok küçük kaldığı ve silueti bozduğu görülmüştür. Bu yapının kat sayısının artırılması önerilmektedir.

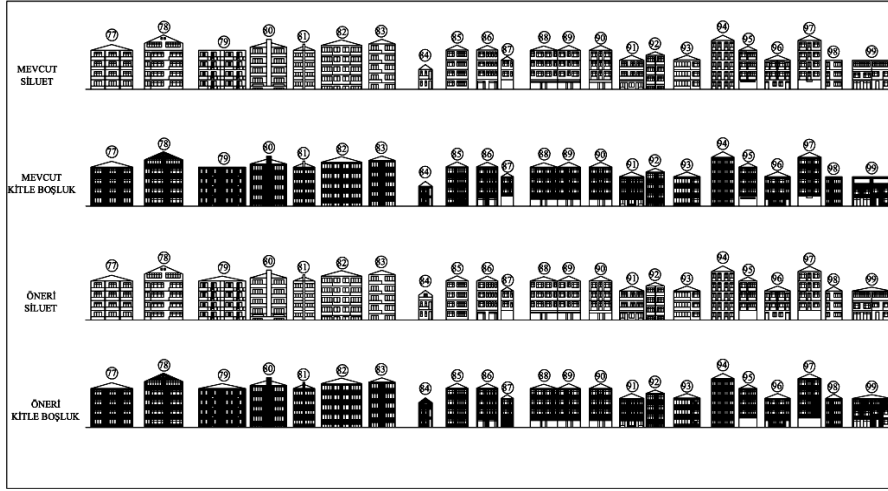

Şekil 13. 5. Bölgeye ait mevcut görünümler ile öneri görünümler

6. Bölge

Şekil 14'te görüldüğü gibi 6. bölgede genellikle çok katlı binalar ve yoğun bir yapılaşma bulunmaktadır. 6. bölge için çözüm önerileri şunlardır;

- 77, 78, 79, 80, 81, 84, 87, 89, 92, 93, 95, 96 ve 99 numaralı yapılara beyaz veya beyaza yakın açık, pastel tonlarda dış cephe boyası veya dış cephe kaplaması önerilmektedir.
- 78, 79, 80, 82, 83, 84, 86, 87 ve 99 numaralı yapılara uygun büyüklükte, birbirleriyle uyumlu ve uygun malzemeden pencere ve kapı doğraması önerilmektedir.
- 90, 92 ve 96 numaralı yapıların reklam panolarını kaldırmaları önerilmektedir.

Şekil 14. 6. Bölgeye ait mevcut görünüm ile öneri görünüm

Kaynaklar

- [1] Arapkirlioğlu, K., 1997, Kıyı Yönetimleri ve Çevre Duyarlı Planlama Yaklaşımı, Türkiye Kıyıları 97, **Türkiye'nin Kıyı ve Deniz Alanları 1. Ulusal Konferansı**, 24-27, sy:93-100, Ankara.
- [2] Beyhan ŞG., Ünügür S.M., Turizm Yapılarında Kimlik Sorunu ve Belek-Kemer Örnekleme Çalışması, *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 10-2, sy:262-273, (2006).
- [3] Eke, F., 1995, Kıyı Mevzuatının Gelişimi ve Planlama, **T.C. Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğü**, Yayın no:77, Ankara.
- [4] İnceoğlu, N., 1997, Ege'de İkinci Konut ve Turizm Yapılaşması, **Ege Mimarlık**, Yıl:7, Sayı: 24, sy:26-29.
- [5] Kılıçaslan, Ç., İkinci Konutların Deniz Kıyılarına Etkisi, *Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, Seri:A, Sayı:1, ISSN:1302-7085, sy:147-156, (2006).
- [6] Önal, İ., Nuray, A., 1997, Türkiye'de Kıyı Alanları Yönetimi ve Sorunları, **Türkiye'nin Kıyı ve Deniz Alanları 1. Ulusal Konferansı**, sy:15-20, Ankara.
- [7] Önder, S., Konaklı, N., Görsel Kirlilik ve Konya Kenti Örneğinde İncelenmesi Üzerine Bir Araştırma, *Selçuk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 16 (30), sy:28-37, (2002).
- [8] Bartın Valiliği Resmi İnternet Sitesi 2007, <http://www.bartın.gov.tr/2007>
- [9] Google Earth 2007, <http://googleearth.com/2007>